

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у серпні 2019 року

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

19 серпня у Києві відбулась офіційна зустріч президента України В. Зеленського і прем'єр-міністра Держави Ізраїль Біньяміна Нетаньягу. Після церемоніальної частини у їхній присутності було підписано низку двосторонніх документів. Зокрема Надзвичайний і Повноважний Посол Ізраїлю в Україні Джоель Ліон і Надзвичайний та Повноважний Посол України в Ізраїлі Г. Надоленко підписали Програму співробітництва в галузях освіти, культури, молоді та спорту між Кабінетом Міністрів України та Урядом Держави Ізраїль на 2019–2022 роки, а також Угоду між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти Держави Ізраїль про сприяння вивченню мови іврит у закладах освіти України та вивченню української мови у закладах освіти Держави Ізраїль. Згодом того ж дня високопосадовці обох країн вшанували пам'ять жертв Голокосту у Бабиному Яру.

За кордоном

Закордонні українці по всьому світу відзначили День Державного прапора України та 28-му річницю Незалежності нашої держави. За підтримки українських дипломатичних установ з цієї нагоди пройшли святкові заходи в США, Канаді, Литві, Латвії, Польщі, Грузії, Ізраїлі, Китаї, Сінгапурі тощо. Зокрема у Варшаві біля Гданського моста було відкрито другий вернісаж Української галереї стритарту. Проект реалізовано українськими та польськими художниками у співпраці з Фундацією українського інформаційного центру та *Fundacja KLAMRA* за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ України й Посольства України в Польщі. А українські організації Азербайджану ініціювали у соціальних мережах патріотичний флешмоб «Прапор України – прапор миру, честі, єдності та гідності!», до якого долучилися громадські активісти з

Канади, США, Великої Британії, Ірландії, Італії, Іспанії, Португалії, Австрії, Німеччини, Словаччини, Литви, Латвії, Естонії, Туреччини, Єгипту, Малайзії, Австралії та Філіппін.

Вшанування пам'яті

В Україні

З 17 серпня по 20 жовтня у Києві, в Музеї української діаспори, діє виставка «Нью-Йорк – Іловайськ: Вибір», присвячена українцеві зі США Маркіяну Паславському, який загинув під Іловайськом як доброволець батальйону «Донбас». Організатори заходу – Музей української діаспори, Музей історії міста Києва, Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Революції Гідності, родина та бойові побратими Маркіяна Паславського.

4 серпня у Бродах Львівської обл. за участі Надзвичайного та Повноважного Посла Німеччини в Україні Анки Фельдгузен і першого секретаря Посольства Австрії в Україні Флоріана Кольфюрстмера відкрито пам'ятник німецькомовному австрійському письменнику Й. Роту. Монумент встановлено до 125-річчя з дня народження митця за підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини в рамках проекту «Буковинсько-Галицький літературний маршрут», ініційованого Гельгою фон Льовеніх (Німеччина) і проф. П. Рихлом (Україна). Пам'ятник розмістили біля Бродівської гімназії, де свого часу навчався Й. Рот. Автор погруддя – львівський скульптор В. Цісарик.

27 серпня у Білій Церкві Київської обл. за участі представників Посольства Ізраїлю в Україні, а також єврейських громад Ізраїлю, США, Нідерландів, Німеччини та України було відкрито Меморіал жертвам Голокосту та Праведникам народів світу. Автор проекту – архітекторка М. Бублій. Меморіал побудовано на благодійні кошти.

29 серпня у Чорноморському національному університеті ім. П. Могили з ініціативи Генерального консульства Республіки Польща в Одесі відбулося відкриття виставки «Боротьба і муки. Польські громадяни під час Другої світової війни», присвяченої 80-річчю початку Другої світової війни. Експозицію підготували науковці Музею Другої світової війни в Гданську спільно з Польським Інститутом у Києві.

За кордоном

5 серпня в День пам'яті жертв Великого терору в урочищі Сандармох відбулася Міжнародна акція-реквієм «Читання імен. Сандармох», ініційована Санкт-петербурзьким науково-дослідним центром «Меморіал». Пам'ятні заходи було організовано в Росії, Фінляндії, США, Німеччині, Чехії, Болгарії та Україні. Карельське урочище стало місцем масових страт радянського режиму. Лише в 1937–1938 рр. там було розстріляно понад 9500 людей 58 національностей. За

відкритими даними 677 з них – українці, серед яких Лесь Курбас, Микола Куліш, Марко Вороний, Микола Зеров, Валер'ян Підмогильний, Григорій Епик, Михайло Яловий, Валер'ян Поліщук та багато інших представників Розстріляного відродження.

28 серпня в Берліні в холі Міністерства закордонних справ Німеччини його очільник Гайко Маас і Надзвичайний та Поважний Посол України в Німеччині А. Мельник відкрили виставку «Захистити пам'ять», підготовану німецьким Фондом «Меморіал убитим євреям Європи». На ній представлено інформацію про українські населені пункти, які стали місцями масових розстрілів, вчинених німецькими окупантами під час Другої світової війни. Загалом таких місць налічують понад 2 тис. На сьогодні під патронатом згаданого фонду у співпраці з Українським центром досліджень Голокосту та місцевими органами влади облаштовано 15 місць пам'яті на території 12 громад. Виставка тривала до 6 вересня.

Дні культури

В Україні

1–5 серпня було проведено Дні культури Кувейту на Львівщині, які охопили Львів і Трускавець. Подію відкрили Надзвичайний та Повноважний Посол Кувейту в Україні Рашид Хаммад Аль-Адвані, голова офіційної делегації з Кувейту – доктор Ісса Аль-Ансарі, мер Львова А. Садовий та інші представники місцевої влади. Під час святкування відбулися виступи українського піаніста Є. Хмари і фольклорного ансамблю маестро Аюба Хедра, який, зокрема, презентував автентичні бедуїнські пісні та танці. Також було відкрито три виставки: фоторобіт Алі Аль-Зеїді, живопису Абдаллаї Аль-Зейда та експозицію народно-кувейтського одягу під керівництвом колекціонера Хусейна Аль-Каттана. Крім того, відвідувачі мали змогу переглянути промофільм та вуличну фотовиставку, присвячені Державі Кувейт.

24–25 серпня у Закарпатському музеї народної архітектури і побуту в Ужгороді відбувся фестиваль словацького фольклору *Slavnosti Slovakov na Ukrajině*, в якому взяли участь народні колективи зі Словаччини, Румунії, Угорщини, Польщі та України. Захід організовано товариством словаків Закарпаття ім. Л. Штура за сприяння уряду Словацької Республіки, Словацького національного радіо, Закарпатського музею народної архітектури і побуту та місцевої влади.

За кордоном

У Нідерландах вперше провели Дні України, які тривали з 31 серпня по 1 вересня у Національному парку Де Хоге Велове. Ідея заходу полягала в тому, щоб через мистецтво, музику та культуру розповісти історію та показати тра-

диції нашої країни, відзначивши у такий спосіб і річницю її незалежності. У святкуванні взяв участь Посол України у Нідерландах В. Ченцов.

17 серпня у Мінську відбулися Дні української культури в Білорусі. За традицією нашу країну на фестивалі репрезентувала одна з областей, цього річ – Чернігівська. Українці запропонували різнопланову програму, до якої увійшли народні пісні й танці, популярна музика та сучасний український джаз у виконанні солістів та колективів Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм – з. а. України С. Сулімовського, О. Печко, М. Маккей, Академічного народного хору, джазбенду *BissQuit*, балету «Екватор» тощо. На фестивальній сцені також виступили творчі колективи української діаспори Білорусі. Під час заходу діяли виставки традиційної української вишивки та робіт майстрів народних ремесел, проведено майстер-класи з гончарства та ковальської справи.

Закордонне українство

В Україні

З 3 по 12 серпня у Львові проходив IV Міжнародний фестиваль українського танцю й культури, в якому взяли участь діаспорні танцювальні колективи з Канади, США, Бразилії, Великої Британії та Австралії. Загалом виступили 420 танцюристів.

24–29 серпня відбувся Форум української молоді діаспори «Хмельниччина 2019», який об'єднав етнічних українців із 20 країн. Мета заходу – популяризація України в світі та об'єднання учасників навколо ідеї консолідації світового українства. До організації форуму долучилися: Світовий конгрес українських молодіжних організацій (СКУМО), Міжнародне об'єднання жінок-українок «МОЖУ», Міністерство молоді та спорту України й Хмельницька міська та обласна ради.

21 серпня за підтримки Посольства Аргентини в Україні у київському Музеї української діаспори відбулася презентація книги «Наші люди» Хорхе Анхеля Баланди – віцепрезидента Української центральної репрезентації в Аргентині. Книга є документальним свідченням життя і здобутків українців в північній аргентинській провінції Місьонес, де нині мешкає майже 250 тис. етнічних українців. Присутня на заході Надзвичайний та Повноважний Посол Аргентини в Україні Елена Летисія Мікусінські наголосила на великому внеску аргентинців українського походження у розбудову своєї країни.

Бібліотека української діаспори ім. Д. Маккейна в Дніпрі отримала нове книжкове поповнення зі США. Це приблизно триста примірників з колекції представника української діаспори, професора В. Пилишенка. Відкриття книгозбірні заплановано на 14 вересня.

За кордоном

7 серпня в Анкарі за участі президента України В. Зеленського та лідерів Меджлісу кримськотатарського народу М. Джемілева і Р. Чубарова відбулося відкриття Об'єднаного центру кримськотатарської діаспори Туреччини. Під час свого візиту до Турецької Республіки глава Української Держави також зустрівся у Стамбулі з представниками української та кримськотатарської громад.

2 серпня українські діаспорні організації Латвії об'єдналися у Координаційну раду при Посольстві України в Латвійській Республіці для більшої ефективності своєї діяльності в питанні підтримки територіальної цілісності та суверенітету України, її євроінтеграційних та євроатлантичних прагнень, а також засудження Росії як країни-агресора. До ради увійшли представники Товариства підтримки України, Ризького українського народного театру, *Ukrainas konflikta cietuso atbalsta fonds*, Конгресу українців Латвії, Українського центру молоді та дітей в Латвії, Молодіжного латвійсько-українського товариства «Вектор в Європу», Центру культури «Латвія – Україна», окремі волонтери та активісти.

У Чикаго (США) було організовано одразу два традиційні українські фестивалі – *Uketoberfest*, який тривав 10–11 серпня, та XXXV Українські дні, які провели 23–25 серпня до Дня Незалежності України. На першому виступили з. а. України О. Муха та гурт «Мері». У програмі другого – концерти за участі діаспорних колективів, зокрема гурту *Mad Heads CA*, а також фотовиставка «Impressive Ukrainian», вернісаж шовкових розписів О. Чуйка в Українському національному музеї Чикаго, конкурс вишиванок. Організатор фестивалю Українські дні – іллінойський відділ Українського конгресового комітету Америки (УККА).

А 26 серпня в Йонкерсі (США) американський фонд *Revived Soldiers Ukraine* організував благодійний концерт за участі О. Мухи. Волонтери зібрали понад 20 тис. доларів на лікування і реабілітацію важкопоранених українських військових.

2–4 серпня у Дофіні проходив найдавніший LIV Національний український фестиваль Канади, якому Україна цього року вперше надала фінансову підтримку. Тож за сприяння Посольства України в Канаді у рамках фестивалю відбувся Конкурс талантів за участі танцювальних і музичних колективів. Українську культуру і традиції презентували також 3–5 серпня на *Фестивалі культурної спадщини Edmonton Heritage Festival*. Цьогоріч Український павільйон зробив акцент на козацькому колориті.

Своєю чергою 8 серпня українська громада Аргентини представила національну культуру в рамках святкової програми «Буенос-Айрес святкує». Зокрема під час заходу виступили танцювальні колективи Українського культурно-

го товариства «Просвіта». Подію було організовано міською владою Буенос-Айреса з метою вшанування різних країн світу та національних громад.

11 серпня в Лісабоні (Португалія) відбулася презентація циклу книг про вдів і сім'ї героїв, які загинули на Донбасі, – «Соло надірваних струн». Масштабний проєкт реалізує українська громада в Португалії, а його ініціатором виступила М. Дребіт. Наразі видано перший том авторства Н. Хаммоуди, присвячений Львівщині. Загалом до серії має увійти 25 книг, які представляють усі регіони України.

Дослідниця та мисткиня, засновниця Українського архіву медіа-арту Я. Пруденко взяла участь у першій артрезиденції в Ельзасі (Франція) від Міністерства закордонних справ України та Постійного представництва України при Раді Європи у Страсбурзі. Місцем її проведення стало селище Маквіллер, яке у середині ХХ ст. було потужним українським осередком у Європі й отримало назву «маленької України». На початку серпня в інтернеті викладено документальну стрічку «La Petite Ukraine», яка є своєрідним підсумком проєкту. Також дослідниця розпочала роботу з упорядкування архіву «маленької України».

Мистецькі заходи

В Україні

16–26 серпня в Києві на території Національного заповідника «Софія Київська» відбувся *II Фестиваль високого мистецтва Bouquet Kyiv Stage*, який об'єднав 260 митців з різних країн. Зокрема у музичній програмі фестивалю виступили: ансамбль *Ensemble Proton Bern* (Швейцарія), колектив *Trio Elysee* (Франція), музикант і композитор Ейстейн Севог і співачка Бенедикте Торгет (Норвегія), піаніст Гай Мінтус (США – Ізраїль). У межах програми *NASOM* (Нове австрійське музичне звучання) дав концерт квартет *Airborne Extended* (Австрія). Під час фестивалю було організовано вокальні та диригентські воркшопи від компанії *U Artist Music* (США) за участі оперних співаків Таммі Генсрад і Ніколаса Ішервуда (США) та диригента Крістофера Ліндона-Джі (Італія – Австралія). А пластичний театр *MELO* (Швеція) провів воркшопи для людей літнього віку та інтерактивну програму «SPARA» для дітей, зокрема й для дітей з аутизмом. Організатором заходу виступив Дім освіти та культури «Майстер Клас» за підтримки Австрійського культурного форуму, Гете-Інституту в Україні, Посольства Ізраїлю в Україні.

Колективи з Панами, Колумбії, Франції, Словенії, Латвії, Польщі та України презентували культурні надбання своїх країн на Міжнародному фестивалі фольклору «Етновир», який 22–25 серпня приймав Львів. У програмі заходу – марш-парад країн-учасниць, конкурс оркестрів, танцювальні виступи та показ мод в етностилі. Фестиваль організовано під егідою Міжнародної ради органі-

зацій фестивалів фольклору і традиційних мистецтв (*CIOFF*) при ЮНЕСКО та Міжнародної організації народної творчості (*IOV*).

Реконструктори з Литви та Ізраїлю долучилися до XIV Фестивалю української середньовічної культури «Ту Стань! – 2019», який за фінансової підтримки Українського культурного фонду проходив з 2 по 4 серпня на території історико-культурного заповідника «Густань» в Уричі Сколівського р-ну Львівської обл.

Делегації з Польщі, Сербії, Хорватії, Словаччини, Канади та США взяли участь у XX Міжнародному фестивалі лемківської культури «Дзвони Лемківщини», який 2–4 серпня відбувся в урочищі Бичова Монастириського р-ну на Тернопільщині. Ювілейний захід пройшов у рамках вшанування 75-ї річниці депортації українського населення з Лемківщини, Надсяння та Холмщини. Також цього року Міністерство культури України присвоїло фестивалю статус «міжнародного».

Натомість гуцули з Румунії, Молдови, Латвії, Польщі, та Болгарії зібрались у Вижниці Чернівецької обл. на XXVI Міжнародному гуцульському фестивалі. Учасники представили пісні, танці, одяг і декоративно-ужиткове мистецтво цієї етнічної групи. Захід тривав з 30 серпня по 1 вересня.

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (*USAID*) з 2 по 18 серпня дев'ять українських міст – Тячів, Берегове, Мукачеве, Бердянськ, Мелітополь, Каховка, Чорноморськ, Білгород-Дністровський та Ізмаїл – об'єднав фестиваль «З країни в Україну». Його гасло – «Свідомі дії свідомих людей», а мета – формування нової української ідентичності.

У партнерстві з Представництвом ЄС в Україні 17–18 серпня в Заліщиках Тернопільської обл. проведено фестиваль сучасної камерно-інструментальної та симфонічної музики, поезії та живопису *InStrum Fest*. Захід має на меті відродження туристичного та культурного потенціалу міста.

За кордоном

Народний ансамбль танцю «Поділля» з Хмельницького взяв участь у LIX Світовому фольклорному фестивалі у Жамб-Намюрі (Бельгія), який відбувся 16–19 серпня.

Своєю чергою 17 серпня Академічний ансамбль пісні і танцю «Сіверські клейноди» Чернігівського обласного філармонійного центру фестивалів та концертних програм презентував культурне різнобарв'я різних регіонів України на традиційному святі меду та часнику в м. Даугавпілс (Латвія).

Музика В Україні

3–11 серпня у Львові відбувся *III Міжнародний фестиваль класичної музики LvivMozArt*, співзасновницею та артдиректором якого є головний диригент Опери та Філармонійного оркестру міста Грац – О. Линів (Україна – Австрія). Цьогорічний форум, окрім Франца-Ксавера Моцарта та династії Моцартів загалом, було також присвячено австрійському письменнику та публіцисту, уродженцю Бродів – Й. Роту. Тож наскрізною темою заходу стала «Музика та література». Частина знакових фестивальных подій відбулася за підтримки Міністерства Європи, інтеграції та закордонних справ Австрії, Бундесканцелярії цієї країни, Австрійського бюро кооперації у Львові, Посольства Республіки Австрія в Україні та Українського інституту в межах Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019. Зокрема у Бродах біля зруйнованої синагоги організовано концерт «Пам'яті Йозефа Рота» – до 125-річчя від народження та 80 років по смерті письменника. На концерті уперше в Україні пролунала Третя симфонія Л. Бернстайна «Кадіш» у виконанні оперної співачки Пумези Мацікізи (сопрано, ПАР) і акторки Сунні Меллез (Швейцарія) в супроводі *Академічного симфонічного оркестру «INSO-Lviv»* та Львівської хорової капели «Дударик» під орудою О. Линів. Також під час події відбулася прем'єра створеного спеціально для *LvivMozArt* твору Абраама Броди (США) в авторському виконанні. Крім того, у межах фестивалю Абраам Броди разом зі своїм тріо – ударником Августасом Баронасом, віолончелістом Арнасом Кмеляускасом і скрипалькою Лорою Кміеляускайте (Литва) – презентував програму «Перетини». А Пумеза Мацікіза дала оперний гала-концерт разом із Нуттапорном Тамматі (тенор, Таїланд) під акомпанемент оркестру «*INSO-Lviv*». Яскравими фестивальними подіями стали: клезмер-концерт від «короля кларнету» Гіори Фейдмана (Ізраїль) та «Гершвін квартету»; виступ Баварського молодіжного симфонічного оркестру/BLJO (Німеччина) під орудою Ніколаса Раусса (Швейцарія); дружній «батл» Баварського й Українського молодіжних оркестрів; виступ Тріо австрійської народної музики у складі Даніеля Майєра, Селії Мосбруггер і Коріни Кігерль; концерт-речиталь Лю Сяюю (фортепіано, Канада); перформанс «Дзеркало» від піаніста-імпровізатора Стефана Оліви й акробатки-балерини Меліси фон Вепі (Франція) тощо. Також під час фестивалю було проведено вже традиційний науковий симпозіум, на якому науковці з Австрії, Німеччини, Польщі та України спілкувалися на тему «Літературні імпресії в музиці Моцарта та майбутнє». А у львівському Палаці Потоцьких упродовж серпня діяла виставка «Династія Моцартів: музика та література» до 300-річчя від дня народження засновника музичної династії – Леопольда. Її створено завдяки співпраці Фундації Моцартеум (Зальцбург, Австрія) з Львівською національною галереєю мистецтв ім. Б. Возницького та Львівською національною науковою бібліотекою України ім.

В. Стефаника. Варто зазначити, що з ініціативи О. Линів і завдяки фестивалю *LvivMozArt* у червні Львів офіційно включено до культурного маршруту *European Mozart Ways*, який об'єднує 11 країн.

15–31 серпня тривав VI Міжнародний музичний фестиваль «Музика у старому Львові», який пройшов у партнерстві з XLIII Фестивалем «Музика в старому Кракові» та став яскравою подією культурної співпраці України та Польщі. Почесним гостем українського фестивалю став знаний польський органіст, ректор Музичної академії в Катовіце – Владислав Шиманський. А нашу країну в Польщі презентував Академічний камерний оркестр «Віртуози Львова». Новинкою цьогорічного фестивалю також став музичний проєкт «102» на кордоні України та Польщі. Він отримав назву від гілки залізничної лінії, що поєднує польський Перемишль та українське селище Нижанковичі, де і відбувся захід.

З 14 липня по 18 серпня проходив IX Львівський міжнародний органний фестиваль, у якому взяли участь Едмунд Андлер-Боріч (Хорватія), Ула Крігул (Естонія) та Міхал Шостак (Польща).

Тимчасом, з 14 липня до 11 серпня, у Львівській національній філармонії тривав IV Міжнародний фестиваль літньої пори «Pizzicato e Cantabile», гостями якого стали П'єр та Августін Зеворти (Франція), Петр Плани (Чехія), Едмунд Андлер-Боріч (Хорватія) та Гейл Арчер (США). Окрім творів музичних класиків, закордонні музиканти презентували музику своїх рідних країн.

Згадані органісти – Петр Плани (Чехія), Едмунд Андлер-Боріч (Хорватія) та Гейл Арчер (США) – також взяли участь у II Міжнародному органному фестивалі *MUSICA VIVA ORGANUM*, що 1–13 серпня проходив у Рівненській обласній філармонії, та Фестивалі органної музики, який з 24 липня по 24 серпня проводила Чернівецька обласна філармонія. До останнього заходу долучилися і Жан-Марі Леруа та П'єр Зеворт (Франція).

Диригент Грегор Беттхер (Німеччина) і скрипалька Юлія Ван (Україна – Китай) взяли участь у ювілейному X Фестивалі оркестрової музики «Літні музичні промені», який 8–29 серпня пройшов у Національній філармонії України.

Син легендарної Елли Фіцджеральд – Рей Браун-молодший (США – Україна), виконавець Грегорі Бойд (США – Данія), колективи *Nathan Williams & Lay D Funk* (Польща – США) та *Minimal Groove Band* (Білорусь) виступили на сцені XII Міжнародного джазового фестивалю *Art Jazz 2019*, який 30–31 серпня відбувся у Луцькому замку.

8–10 серпня Одеса приймала ювілейний V Міжнародний фестиваль *LAIMA RENDEZVOUS ODESSA*. Це вперше заснований Лаймою Вайкуле захід відбувся за межами Латвії. Його гостями стали: виконавці *Tomas N'evergreen* (Данія), Інтарс Бусуліс (Латвія), Вахтанг Кікабідзе, Ніно Катамадзе (Грузія), Ті-

на Кароль, гурти KAZKA, «ВВ», «БЕЗ ОБМЕЖЕНЬ» (Україна), «Леприконсы» (Білорусь) тощо.

Гурти *Apocalyptica* (Фінляндія), *You Me At Six*, *Cradle Of Filth* (Велика Британія), *Lacuna Coil* (Італія), *Crossfaith* (Японія), *Zdob Si Zdub* (Молдова), *Eyes Set to Kill* та заснований вихідцем з України Є. Гудзем – *Gogol Bordello* (США) стали хедлайнерами фестивалю *Zaxidfest 2019*, який 16–18 пройшов у селі Родатичі на Львівщині.

Яскраві музичні події відбулися й у столиці. 6 серпня у межах проєкту *Jazz Arsenal* в Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький арсенал» дав концерт Гай Мінтус (США – Ізраїль). 9 серпня джазовий вокаліст Чак Вінслі (США) заспівав пісні Ф. Сінатри у Національному ботанічному саду ім. М. Гришка. «Космічний ф'юж» композитора та піаніста Таля Бабицького (Ізраїль) можна було почути 15 серпня у *Caribbean Club Concert Hall*. На цьому ж майданчику 27 серпня виступив знаний піаніст українського походження Любомир Мельник (Канада). 2 серпня електромузикант Пауль Калькбреннер (Німеччина) презентував свій новий альбом «Parts Of Life» на вертолітному майданчику КВЦ «Парковий». А 11 серпня індівиконавець Коннан Мокасін (Нова Зеландія) дав концерт на столичному пляжі «ЮБК».

З 1 по 4 серпня у Сєверодонецьку, Новопоківі та Біловодську відбулися підсумкові концерти міжнародного проєкту «Музика і діалог», який став четвертим заходом, організованим на Луганщині німецьким об'єднанням *VladOpera e.V.* за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини. Цього року до події також приєдналася українсько-білоруська ініціативна група «Опера і діалог» у складі диригента Віталія Алексейонка (Німеччина – Білорусь), який виступив керівником проєкту, та солістки Т. Журавель (Україна). Незмінний ідейний натхненник музичних ініціатив на сході України – театральний продюсер Петер Шварц (Німеччина). Загалом до цьогорічного незалежного оркестру і хору увійшли музиканти й співаки з Німеччини, Грузії, Вірменії, Білорусі та України. Особливістю складу стало те, що поряд із професіоналами були залучені початківці – студенти Сєверодонецького коледжу культури і мистецтв та Дрогобицького музичного коледжу. До музичної програми, зокрема, увійшов хорівий концерт М. Березовського, який вважався втраченим і був уперше виконаний за 250 р. Також відбулася прем'єра твору білоруської композиторки Ольги Подгайської «Присутність», який авторка написала спеціально для проєкту та присвятила жителям Луганщини. Серед заходів проєкту і театральний табір «Artscamp», який діяв у Кременній.

Знаний майстер, винахідник музичних інструментів, композитор і тренер Павел Романчук (Польща) став куратором мистецької артрезиденції «Sound Art Space» для українських митців артінсталяцій та майстрів музичних інструмен-

тів. Захід проходив у Запоріжжі з 24 серпня по 1 вересня за підтримки Українського культурного фонду.

У Києві розпочався ремонт Національної музичної академії України ім. П. Чайковського. Роботи проводяться коштом китайського приватного підприємства «Юнчанледі» за сприяння Міжнародної Хеншуйської Академії Музики і Адміністрації економічної зони Хеншуй у рамках державно-приватного партнерства між Китаєм та Україною.

За кордоном

Народний жіночий академічний хор ім. С. Фоміних з Миколаєва посів третє місце на міжнародному конкурсі хорових колективів *LXVII International Choral competition Polifonico Guido d'Arezzo–2019*, що 22–24 серпня проходив у Італії.

За ініціативи та сприяння Міністерства закордонних справ України й Посольства України в КНР гурт *ONUKA* вперше гастролював у Китаї. Зокрема 30 серпня музиканти взяли участь у церемонії відкриття XII Китайського міжнародного молодіжного фестивалю мистецтв у м. Гуанчжоу. А сольні концерти гурту відбулися 29 серпня в Оперному театрі м. Гуанчжоу та 1 вересня у Великому театрі м. Тяньцзінь. Виконавці представили на розсуд китайської аудиторії унікальне звучання українських народних інструментів (сопілка, бандура, цимбали тощо) у поєднанні з електронною музикою та візуальним супроводом.

Рокгрупи *V.O.L.T* та *The Unsleping*, фолькгурт *Hudaki Village Band*, реперка *alyona alyona* та співак Іван Дорн представили українську сучасну музику на фестивалі *Sziget* у Будапешті (Угорщина).

Хореографічне мистецтво

В Україні

2 серпня в Американському Домі в Києві відбулася відкрита зустріч з викладачем *American Dance Festival*, хореографом Джессі Зерітом. Скайпом до події приєдналася декан освітньої програми Американського фестивалю танцю – Леа Кокс. Українську танцювальну спільноту представив засновник *Міжнародного фестивалю сучасного танцю Zelyonka Space UP* А. Овчінніков та менеджер освітньої програми О. Чучко. Організатор заходу – фестиваль *Zelyonka SPACE UP*.

Театр

В Україні

Польська режисерка Йоланта Юшкевич поставила у луцькому театрі «ГармИдЕр» виставу «Мати» за драмою С. І. Віткевича у перекладі Міська Барбари. Прем'єрні покази відбулися 3 та 4 серпня. Реалізація проєкту стала можли-

вою завдяки співпраці з Генеральним консульством Республіки Польща у місті Луцьк.

За кордоном

Київський театр «Мізантроп» взяв участь у офіційній програмі одного з найбільших у світі міжнародних фестивалів театрального мистецтва – *Edinburgh Festival Fringe*, який 1–26 серпня тривав у шотландському Единбурзі (Велика Британія). У рамках заходу українська трупа провела 10 показів спектаклю «Король Убу. Вистава про владу, розіграна рабами» за п'єсою А. Жаррі.

Також цього місяця українське театральне мистецтво було широко представлено на міжнародних фестивалях у Польщі. Зокрема Київський академічний театр «Золоті Ворота» привіз постановку С. Жиркова за п'єсою П. Ар'є та М. Смілянець «Отелло/Україна/Facebook» одразу на два міжнародні форуми – *Wschód Kultury* у місті Білосток (тривав з 29 серпня по 1 вересня) і *Festiwal Retroperspektywy* у Лодзі (з 23 серпня по 1 вересня). Учасником останнього фестивалю також став Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра з виставою «Погані дороги», яка розповідає про війну на сході України. Автор – Н. Ворожбит, режисер – Т. Трунова. Своєю чергою Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька у рамках фестивалю *MF TRANS/MISJE – WSCHÓD SZTUKI* у Жешуві (22–25 серпня) презентував вистави «Прекрасний роконосець» за п'єсою Ф. Кроммелінка та «Вона його любила» за твором А. Іванова у постановці С. Жиркова.

6–8 та 12–13 серпня у столиці Великої Британії трупа *Molodyi Teatr London* провела прем'єрні покази англomовної постановки про біль та втрати, які принесла війна на Донбасі – «Все, що залишилося». Авторка тексту та режисерка – О. Хромейчук.

Кіно

В Україні

19–25 серпня у Львові проходив *XII Міжнародний фестиваль короткометражних фільмів Wiz-Art*, у конкурсній програмі якого було представлено стрічки з 12 країн: Великої Британії, Німеччини, Франції, Нідерландів, Швеції, Польщі, Болгарії, Румунії, Сербії, Бразилії, В'єтнаму та України. До складу журі увійшли: режисер Яннік Даль Педерсен (Данія), представниця компанії *Interfilm Berlin Short Sales & Distribution* Сара Домбринк (Німеччина) та продюсерка Н. Парфан (Україна). Гранпрі фестивалю здобув фільм «Різдвяний подарунок» Богдана Мурешану (Румунія).

22 серпня в український прокат вийшла копродукційна стрічка «Поліна і таємниця кіностудії» (Україна – Франція – Бельгія), над якою працював фран-

цузький режисер Оліас Барко. Головні ролі виконали актори Жан Рено, Вірджині Ледуаєн (Франція), П. Артеменко та В. Вірастюк (Україна).

28 серпня у Києві розпочалися зйомки турецькомовного промофільму про Україну, над яким працює група *E2medya* (Туреччина). Створення стрічки здійснюється за фінансової підтримки Посольства України в Турецькій Республіці.

За кордоном

Режисер і сценарист Ю. Шилов і продюсер В. Яценко стали членами Європейської кіноакадемії. Тож на кінець серпня у складі організації нараховувалось 49 представників України.

Цього місяця український кінематограф було представлено на різних міжнародних кінофорумах. Зокрема мультфільм «Кохання» М. Лиськова завоював Гранпрі фестивалю анімації *IV Turku Animated Film Festival* у Фінляндії (проходив 21–25 серпня). Стрічка «Генделик» Т. Дударя взяла участь в основній конкурсній програмі *XXVIII Chichester International Film Festival* (8–25 серпня, Велика Британія). Українсько-польська кінокартина «Штангіст» Д. Сухолиткого-Собчука змагалася у секції короткого метру «European Shorts» фестивалю *XXV Sarajevo Film Festival* (16–23 серпня, Боснія і Герцеговина). А сам режисер Д. Сухолиткий-Собчук став учасником навчальної програми «The Filmmakers Academy» LXXII Міжнародного кінофестивалю в Локарно (7–17 серпня, Швейцарія).

Національний центр Олександра Довженка представив незвичний музичний кіноперформанс «Український кіноавангард» у рамках форуму *XLV Letní filmová škola Uherské Hradiště*, який з 26 липня по 4 серпня проходив у Чехії. У програмі демонструвалися дві стрічки – «Ордер на арешт» Г. Тасіна у музичному супроводі гурту «Вагоновожаті» та «Навесні» М. Кауфмана з новим саундтреком від О. Кохановського. Кіноперегляди доповнила лекція С. Мензелевського про Всеукраїнське фотокіноуправління (ВУФКУ). Подія стала можливою завдяки Посольству України в Чеській Республіці.

З 30 серпня по 1 вересня в Торонто втретє відбулися Дні українського кіно. Програму відкрив істерн «Дике поле» (Україна – Швейцарія – Нідерланди) Я. Лодигіна. Загалом до цього річної добірки потрапили новинки українського кінематографа різних жанрів: драма «Донбас» С. Лозниці, трагікомедія «Вулкан» Р. Бондарчука, мюзикл «Гуцулка Ксеня» О. Дем'яненко та анімаційне фентезі «Викрадена принцеса» О. Маламужа. Організаторами події виступили Державне агентство України з питань кіно, Посольство України в Канаді та Українське Національне Об'єднання Канади (відділ у Торонто).

У серпні в Ташкенті та Самарканді (Узбекистан) проходили зйомки документального фільму «Базиль», присвяченого головному тренеру ФК «Пахтакор», українському футболісту та тренеру О. Базилевичу. Над стрічкою пра-

цює українська кінокомпанія «Магіка-фільм» за підтримки Міністерства культури України та організаційної допомоги Національної кінокомісії Узбекистану.

Американська компанія *Samuel Goldwyn Films* викупила права на показ у Північній Америці стрічки спільного виробництва Польщі, України та Великої Британії – «Ціна правди» А. Голланд.

Візуальні мистецтва

В Україні

У рамках проєкту «MovingMonuments/Пам'ятники, що рухаються» з Києва до Миколаєва переміщено скульптуру румунського митця Богдана Раци «MiddleWay/Середній шлях». Артоб'єкт було відкрито 20 серпня під час робочого візиту до міста румунської делегації на чолі з Надзвичайним і Повноважним Послом Румунії в Україні Крістіаном-Леоном Цуркану.

Художники Марсело Бессі (Аргентина) і Володимир Зленко (Білорусь) долучилися до міжнародного симпозіуму емальєрів *II International Enamel Festival*, що 2–16 серпня відбувся у Дніпрі в Музеї українського живопису за підтримки програми «Культурна столиця».

Різьбярі по дереву з Німеччини, Словаччини, Литви, Білорусі та Вірменії взяли участь у I Міжнародному скульптурному фестивалі, який 20–25 серпня приймав Луцьк. Подію організували до першої річниці відкриття в місті Музею сучасного українського мистецтва Корсаків. Створені під час заходу скульптури стали окрасою міського артпарку «Містерія».

Упродовж місяця у Києві в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва експонувалася виставка скульптур зі скла «Чорні Коні» Анди Мункевіци (Латвія). Захід проходить з 31 липня по 5 жовтня за підтримки Посольства Латвійської Республіки в Україні.

А завдяки Посольству Узбекистану в Україні в Музейно-виставковому центрі «Музей історії міста Києва» з 16 серпня по 1 вересня діяла виставка «Караван видінь» Гайрата Байматова (Узбекистан – Україна).

1 серпня Черкаський обласний художній музей відкрив Міжнародну виставку акварельного живопису «Дні-Про», на якій представлено роботи художників з Японії, Чехії, Литви, Польщі, Молдови та України.

Генеральний секретар Міжнародної федерації фотомистецтва (*FIAP*), фотохудожник Йоанніс Лукоріс (Греція) представив 26 серпня у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці свою виставку «Грецька церква».

За кордоном

Україна представила власний медіа-артпроєкт *Digital Culture* на фестивалі незалежного мистецтва *Burning Man*, що з 25 серпня по 2 вересня проходив у

пустелі Блек-Рок (США). Українці презентували 7 відеомапінгперформансів на тему «Метаморфози» на основному майданчику фесту – 30-метровій піраміді *PlayAlchemist*. Одну з відеоробіт було присвячено українській культурі – від її витоків до сучасності. Журнал *Deezen* (штаб-квартира в Лондоні, Велика Британія) визнав український проєкт *Digital Culture* однією з найкращих інсталяцій цього річного *Burning Man*. Також спеціально для події група українських митців, серед яких М. Маляренко-Вовк, М. Трембач, О. Засадний та ін., створила інсталяцію «Catharsis». Це триметровий метелик із розмальованими Пертриківським розписом крилами, який символізує здатність змінюватися та розкривати власний потенціал.

У столиці Австрії з'явився мурал від українського художника В. Агапєєва. Монохромний стінопис «Local Innerfield» створено під час *Міжнародного фестивалю вуличного мистецтва Calle Libre*, який з 3 по 10 серпня проходив у Відні. Проєкт реалізовано за сприяння Українського інституту та в рамках Двостороннього року культури Австрія – Україна 2019.

30 серпня у празькій галереї «Zahorian Van Espen» (Чехія) відбулося відкриття персональної виставки української мисткині Ж. Кадирової «Resistance of Matter». У експозиції представлено роботи з авторського проєкту «Second Hand».

Своєю чергою з 30 серпня по 9 вересня в лондонській галереї «Ice House Gallery» (Велика Британія) проходила виставка живопису Н. та Д. Добровольських «Expressions of Sunlight».

Тимчасом у Польщі цього місяця стартували персональні виставки одразу двох українських митців. 24 серпня у Гданську відкрито вернісаж робіт В. Ралко «Personal Effects». А 28 серпня в Білостоці, в межах фестивалю *Wschód Kultury*, розпочалася виставка «Вовк у мішку» М. Рідного.

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

22 серпня у Києві Національний музей Голодомору-геноциду та Союз українських організацій Австралії презентували міжнародний історико-культурний проєкт «Голоси з-за океану», створений у 2018 р. в Австралії до 85-х роковин вшанування пам'яті жертв Голодомору. У відкритті виставки взяли участь міністр культури України Є. Нищук, Надзвичайний та Поважний Посол Австралії в Україні Меліса О'Рурк, представники Світового Конгресу Українців та Союзу українських організацій Австралії, австралійські кураторки проєкту Яніна Грін та Галина Костюк. Через фотографії та спогади, оформлені у вигляді листів, виставка розповідає особисті історії про Голодомор 1932–1933 рр. двадцять одного очевидця з 10-ти областей України, які після 30-х рр. емігрували до Австралії. Спогади об'єднують голоси мешканців великих міст та сіл; людей

різних суспільних прошарків, що зумовило різні досвіди виживання під час трагедії. Експозицію можна оглянути до 22 жовтня.

31 серпня Тимчасово повірений у справах США в Україні Вільям Тейлор вручив президенту Києво-Могилянської академії А. Мелешевичу грант у розмірі 400 тис. доларів. Кошти виділено на реставрацію Староакадемічного корпусу – пам'ятки української архітектури, яку почали будувати в 1703 р. на замовлення гетьмана І. Мазепи. Це вже 15 проєкт США, спрямований на збереження культурної спадщини України.

У серпні в Україні тривали реставраційні роботи з відновлення пам'яток, пов'язаних з історією Польщі, коштом Національного інституту польської культурної спадщини за кордоном «Полоніка». Цього року Польща виділила з цією метою 3,8 млн злотих. Серед найцікавіших проєктів – реставрація фресок на склепінні центрального нефа єзуїтського костелу у Львові, відновлення фресок Франциска і Севастіана Екштейнів, реставрація вірменського собору Успіння Пресвятої Діви Марії, реставрація настінного живопису Яна Розена у пресвітерії. Польські реставратори працюють не лише у Львові, а й у Винниках і Жовкві Львівської обл., Кам'янці-Подільському Хмельницької обл., Бердичеві Житомирської обл., Тиврові Вінницької обл., Олиці Волинської обл. До того ж 28 серпня у Золочеві Львівської обл., в римо-католицькому храмі Успіння Пресвятої Діви Марії, було відкрито орган XIX ст., відреставрований за кошти Міністерства культури та національної спадщини Польщі.

Мукачівський історичний музей «Замок Паланок» долучився до проєкту Європейського Союзу «СМАРТ Музей: сучасні форми представлення культурної спадщини», який об'єднує шість музеїв трьох країн на українсько-угорсько-словацькому прикордонні. Проєкт схвалено в межах програми транскордонної співпраці Європейського інструменту сусідства «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна 2014–2020». Його загальний кошторис – 721 тис. євро, з яких 280 тис. отримає наша країна. Коштом гранту впродовж двох років планують провести капітальний ремонт замку, відреставрувати будівлі Нижнього двору, створити нові експозиції із застосуванням сучасних цифрових технологій. Підписання партнерської угоди між консорціумом учасників проєкту «СМАРТ Музей» відбулося 24 липня.

За кордоном

Постійне представництво України при ЮНЕСКО передало Центру всесвітньої спадщини заявку, схвалену Міністерством культури України, на включення середньовічної Білгород-Дністровської (Аккерманської) фортеці до Попереднього списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Об'єкт «Тіра – Білгород (Аккерман) – на шляху від Чорного до Балтійського морів» – унікальний комплекс пам'яток, що поєднує залишки античного міста з середньовічною форти-

фікаційною спорудою. Протягом тисячоліть він відігравав роль важливого міжнародного порту в політичному та культурному житті декількох цивілізацій і був пов'язаний із найважливішими історичними подіями Південно-Східної Європи.

У *Варшавському музеї історії польських євреїв POLIN* (Польща) завдяки Українському інституту запрацювала україномовна аудіоекскурсія.

Література

В Україні

1 серпня в Одесі стартували XXIII Міжнародний книжковий фестиваль «Зелена хвиля» і VII Міжнародний Корнійчуковський фестиваль дитячої літератури, країною-гостем яких стала Італія. До фестивальных заходів, зокрема, долучилися ілюстраторка дитячих книг Сара Мазетті й автор популярних коміксів Андреа Пау (Італія).

За кордоном

7 серпня в Буенос-Айресі (Аргентина) відбулася презентація іспанського перекладу книги «Голодомор 1932–1933 років: український геноцид», написаної Ю. Шаповалом у співавторстві з низкою вітчизняних та іноземних дослідників. На заході був присутній Надзвичайний та Повноважний Посол України в Аргентині Ю. Дюдін. Організатори події – Українська центральна репрезентація в Аргентинській Республіці та департамент соціальних наук юридичного факультету Університету Буенос-Айреса під патронатом Держсекретаріату з прав людини Мін'юсту Аргентини.

Українська письменниця С. Тараторіна отримала нагороду *The Chrysalis Awards* від Європейської спільноти наукової фантастики.

Бібліотеки

За кордоном

У серпні урядова програма Великої Британії *Chevening Fellowship* запропонувала стипендію для здійснення проекту з упорядкування і популяризації української літературної спадщини у фондах Британської національної бібліотеки. У рамках програми увагу буде зосереджено на огляді колекції фондів бібліотеки українською та іншими мовами, надрукованими на території України, та матеріалів про Україну, її історію, мову і народ. Заявки на стипендію приймаються від громадян України до 5 листопада.

Релігія

За кордоном

8 серпня у резиденції Вселенського патріархату на Фанарі відбулася зустріч президента України В. Зеленського із Вселенським патріархом Варфоломієм. На заході з боку Вселенського патріархату також були присутні митрополити Гальський Еммануїл і Адріанопольський Амфілохій, старший секретар Святого і Священного синоду архімандрит Йоаким, а також екзарх Константинопольської церкви в Києві архімандрит Михаїл. До складу української делегації увійшли: заступник керівника Офісу Президента В. Пристайко, помічник президента А. Єрмак, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Туреччині А. Сибіга та Генеральний консул України в Стамбулі О. Гаман.

22 серпня Україна взяла участь у засіданні Ради Безпеки ООН за формулою Аррія щодо захисту релігійних меншин в умовах збройних конфліктів. Під час заходу Тимчасово повірений України при ООН Ю. Вітренко заявив про грубе порушення окупаційною російською владою свободи совісті та віросповідання на тимчасово окупованих територіях Криму та Донбасу.

З 30 липня по 2 серпня на запрошення патріарха Маронітської католицької церкви – ліванського кардинала Бешара Бутроса ель-Раї відбувся візит делегації Православної церкви України до Лівану.

6 серпня Апостольський престол повідомив, що Папа Римський Франциск номінував нових членів Конгрегації для Східних Церков, серед яких і митрополит Української греко-католицької церкви Б. Гудзяк.

Нагороди

В Україні

Монографія «Пізнай самого себе. Неоплатонічні джерела у творчості Г. С. Сковороди» доктора філології Міланського університету Марії Грації Бартолліні (Італія) здобула перемогу Міжнародної премії ім. Івана Франка 2019 року в номінації «За вагомі досягнення у галузі україністики». Загалом на здобуття цього річної премії претендувало 27 наукових робіт з 22 університетів Канади, Італії, Сербії та України. VI урочиста церемонія нагородження переможця відбулася 27 серпня на батьківщині І. Франка – у Дрогобичі Львівської обл.

За кордоном

Польський фестиваль *Solidarity of Arts*, який 22–25 серпня відбувся у Гданську, присудив О. Сенцову нагороду «Нептун». Цією премією нагороджують митців, художню діяльність яких пов'язана з гданською традицією або сучасністю, а їхній доробок залишає слід в історії міста.

Конференції

За кордоном

5–17 серпня наукова колегія ім. Альфреда Круппа організувала в Грайфсвальдському університеті (Німеччина) щорічну міжнародну наукову конференцію, присвячену українознавству – *Greifswalder Ukrainicum*.

Національні меншини

В Україні

15 серпня у Рівненській обласній універсальній науковій бібліотеці відбулася презентація мобільної виставки «Німці в Україні: історія і культура», організованої Радою німців України за фінансової підтримки Федерального міністерства внутрішніх справ Німеччини.

Культура і мистецтво для людей з інвалідністю

В Україні

Завдяки ініціативі канадського видавця Алекса Мінтца в Україні видано першу книжку для дітей із дислексією. Це книга К. Єгорушкіної «Арчі», надрукована спеціально розробленим шрифтом *Antidyslexia* від нідерландського дизайнера Крістіана Бура. Кириличну версію цього шрифту розробив Алекс Мінтц і його команда.

Матеріал підготувала

Г. М. Іванченко

завідувачка сектору ДЗК
відділу НАУІ Інформцентру
з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 95. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12